

TER INFORMATIE

Aan de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

**Directoraat Generaal
Landelijk Gebied en Stikstof**

Auteur

[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]

Datum

3 oktober 2024

Kenmerk

DGLGS / 87536762

nota

Peerreview expertoordeel rekenkundige ondergrens

Kopie aan

Bijlage(n)

Parafenroute

[Redacted]	[Redacted]	[Redacted]
[Redacted]	[Redacted]	[Redacted]
[Redacted]	[Redacted]	[Redacted]
[Redacted]	[Redacted]	[Redacted]

BPZ

Aanleiding

Recent hebben we u een nota gestuurd met hierin advies over vervolgstappen om mogelijk tot een wetenschappelijk onderbouwde en juridisch houdbare ondergrens te komen. Een van de adviezen waar u mee heeft ingestemd is om voort te bouwen op het expertoordeel van Arthur Petersen en hier een wetenschappelijke peerreview op te doen. In deze nota informeren we u over hoe deze peerreview vorm wordt gegeven en schetsen we een grove tijdlijn tot aan een mogelijke invoering van een ondergrens.

Advies

- Kennis te nemen van deze nota.
- De inhoud van de nota mondeling door te spreken.

Kernpunten

- Het uitzetten van een peerreview op zijn expertoordeel is besproken met Arthur Petersen. Hij staat achter de werkwijze zoals geschetst is in deze nota. Onderdelen die nog verder uitgewerkt moeten worden zullen ook met hem afgestemd worden.
- De peerreview wordt als volgt vorm gegeven: de recensenten worden gevraagd een beoordeling te geven, vervolgens is er de mogelijkheid om het expertoordeel aan te scherpen, hierna is de peerreview afgerond en volgt een ambtelijk advies.
- De peerreview wordt uitgezet onder meerdere wetenschappelijke disciplines: atmosfeerwetenschap, juristen en wetenschapsfilosofen.
- Het proces van de peerreview wordt begin december afgerond. De conclusies worden gebruikt in de voorbereiding om rond het einde van het

Ontvangen BPZ

jaar de Afdeling advisering van de Raad van State om voorlichting te vragen.

- De inschatting is dat het behandelen van de adviesvraag minimaal 13 weken in beslag neemt, hier zit ook het kerstreces nog tussen.
- Of een wetenschappelijk onderbouwde ondergrens ook juridisch houdbaar is zal moeten blijken uit een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. De geschatte doorlooptijden hiervan variëren van 1,5 tot meer dan 4 jaar, afhankelijk van in wat voor procedure de ondergrens ingebracht kan worden.
- Het invoeren van een ondergrens heeft ook kanttekeningen en risico's.

Toelichting

De inschatting is dat er bredere wetenschappelijke consensus over het expertoordeel nodig is voor een robuuste wetenschappelijke onderbouwing. Deze kan vervolgens ter advies (voorlichting) voorgelegd worden aan de Afdeling advisering van de Raad van State. Een peerreview is de snelste wijze om te bezien of er een bredere consensus is. Of deze er daadwerkelijk is moet nog blijken, de meningen over een rekenkundige ondergrens lopen uiteen (zie ook het rondetafelgesprek met de vaste commissie van de Tweede Kamer voor LNV).

Het doen van een peerreview op het expertoordeel van Arthur Petersen is met hem besproken. Hij staat achter de werkwijze zoals in deze nota is beschreven. Door de peerreview op deze manier vorm te geven kan het expertoordeel aangescherpt worden, wat de kwaliteit en gedragenheid van het expertoordeel ten goed komt.

Opzet van de peerreview

Het voorstel is om naast zijn expertoordeel ook het positionpaper dat hij heeft geschreven voor het rondetafelgesprek met de vaste Kamercommissie te laten beoordelen. Tevens zal Arthur Petersen ten behoeve van de review ook uiteenzetten op welke wijze hij de bronnen waaraan hij refereert heeft ingezet in het expertoordeel en het positionpaper.

De peerreview die wordt voorgesteld is vergelijkbaar met een reguliere peerreview voor een wetenschappelijk artikel. Op details wijkt de review daarvan af (zo is er geen tweede reviewronde) omdat het expertoordeel geen zuiver wetenschappelijk artikel is maar is geschreven met een beleidsvraagstuk als uitgangspunt. De peerreview is als volgt vorm gegeven: de recensenten worden aan de hand van een vragenlijst gevraagd een beoordeling te geven op het expertoordeel en de ondergrens die hierin wordt betoogd, vervolgens krijgt Arthur Petersen de mogelijkheid om zijn expertoordeel aan te scherpen naar aanleiding van de beoordeling, hierna is de peerreview afgerond en volgt een ambtelijk advies over de peerreview en het (aangescherpte) expertoordeel.

In de review wordt gewerkt met een vragenlijst, op deze manier kan de review beter gericht worden. De vragenlijst moet niet limitatief zijn en de recensenten voldoende ruimte bieden om hun mening uiteen te zetten en missende zaken te adresseren. De exacte vragenlijst moet nog worden opgesteld en worden afgestemd.

Gebruik van meerdere wetenschappelijke disciplines

In de peerreview worden recensenten uit meerdere wetenschappelijke disciplines gevraagd om het expertoordeel te beoordelen. De reden hierachter is dat het expertoordeel naast argumenten uit de atmosfeerwetenschap ook juridische argumenten bevat en is opgebouwd volgens de logica. Door atmosfeerwetenschappers, juristen en wetenschapsfilosofen te betrekken in de peerreview kunnen alle onderdelen van het expertoordeel geapprecieerd worden. Eventueel kunnen ook ecologen betrokken worden, dit ligt echter niet voor de hand omdat het expertoordeel primair over toepassingsbereik van AERIUS Calculator gaat.

Net als de vragenlijst moet ook de lijst recensenten nog worden samengesteld, hierover zijn al wel eerste gedachtes. Belangrijk hierin is een evenwichtige samenstelling over de verschillende disciplines en ook criticasters te betrekken. Daarnaast moet vermeden worden dat er eenzelfde samenstelling wordt gekozen als de klankbordgroep van het TNO/UvA-onderzoek, om te voorkomen dat dezelfde discussie nog een keer wordt overgedaan.

Planning peerreview en geschatte doorlooptijden Raad van State

In de tabel hieronder is een grove planning van het doorlopen van de peerreview, de geschatte tijd die het kost om de Raad van State om voorlichting te vragen en een schatting tot aan een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak weergegeven. De inschatting van de doorlooptijden van de Raad van State is samen met WJZ gemaakt.

Planning peerreview en voorlichting door de Raad van State (RvS)		
Doorlooptijd	Datum gereed	Wat
2 weken	22-okt	Plan van aanpak inclusief vraagarticulatie voor wetenschappelijke review
4 weken	21-nov	Uitzetten bij wetenschappers, inclusief reactietijd
2 weken	5-dec	Beoordelen reacties, opstellen ambtelijke conclusie
3 weken	Eind december	Opstellen adviesaanvraag aan de Afdeling advisering RvS
13 weken (+/-)	half maart	Behandelen adviesvraag door de RvS
2 weken	april	Beoordelen advies van de RvS
6 weken	mei	Opstellen Kamerbrief + benodigde interbestuurlijke afstemming
Eindoordeel door de Afdeling bestuursrechtspraak RvS		
Doorlooptijd	Wat	
1,5 - 2 jaar (+/-)	Uitspraak Afdeling bestuursrechtspraak RvS wanneer een ondergrens wordt ingebracht in een lopende procedure bij de RvS door het rijk.	
2 - 4 jaar (+/-)	Uitspraak Afdeling bestuursrechtspraak RvS wanneer een ondergrens wordt ingebracht in een lopende procedure bij de RvS door een derde.	
4+ jaar	Uitspraak Afdeling bestuursrechtspraak RvS wanneer een ondergrens wordt ingebracht in een nieuwe procedure (hoger beroep tot aan uitspraak RvS).	

Kanttekeningen en risico's

Zoals in de eerder nota over de vervolgstappen is aangegeven kent het invoeren van een hogere ondergrens ook risico's. De belangrijkste hiervan zijn: minder juridische zekerheid voor de initiatiefnemer, mogelijke toename van de overbelasting (lokaal en regionaal) waarvoor beheersmaatregelen nodig zijn en mogelijk extra bronmaatregelen, mogelijke toename van intrekkingsverzoeken wanneer (de al benodigde) bronmaatregelen uitblijven.